

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق
علیه
الصلوة
والسلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با

ایام غدیر

مادامه‌اشکوب

گروه پژوهش‌های سناد مدیریه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با ایام غدیریه

نویسنده:

گروه پژوهش ستاد غدیریه

ناشر چاپی:

دار النشر اسلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۸	آشنایی با ایام غدیریه
۸	مشخصات کتاب
۸	اشاره
۱۰	فهرست
۱۴	مقدمه
۱۵	صدور حدیث شریف سد الأبواب
۱۶	روز عرفه
۱۸	انتقال نور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت آمنه سلام الله علیها
۱۹	میلاد حضرت ابراهیم علیه السلام
۲۰	قبول توبه حضرت داوود علیه السلام
۲۱	انشاء صحیفه ملعونه توسط منافقین در جهت مخالفت با نصب امیر المؤمنین علیه السلام
۲۲	تولد حضرت عیسی علیه السلام
۲۳	معراج پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۲۴	بیان حدیث شریف ثقلین
۲۵	ابلاغ سوره توبه (برائت) توسط امیر المؤمنین علیه السلام
۲۶	عید سعید قربان
۲۸	جریان ذبح عظیم و قربانی حضرت اسماعیل علیه السلام
۲۹	تجلی نور خداوند بر حضرت موسی علیه السلام
۳۰	اعطاء الواح به حضرت موسی علیه السلام
۳۱	میلاد امام رضا علیه السلام به (روایتی)
۳۲	(اذان) نام قرآنی امیر المؤمنین علیه السلام
۳۳	ایام معلومات
۳۴	ایام معدودات

- ۳۵ سپردن نشانه های نبوت و امامت (ودایع الهی) توسط رسول خدا به امیر المؤمنین علیهما السلام
- ۳۷ اعلان عمومی لقب امیرالمؤمنین برای حضرت علی علیه السلام
- ۳۸ بخشش فدک به حضرت زهرا سلام الله علیها و نزول آیه آت ذا القربی حقه
- ۳۹ شق القمر
- ۴۰ میلاد امام هادی علیه السلام روز توجه به زیارت جامعه کبیره و زیارت غدیری
- ۴۱ نزول آیه تبلیغ (ابلاغ)
- ۴۲ نزول آیه محبت (وَدَّ) در شأن امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۴۳ زوال دولت بنی امیه لعنة الله علیهم
- ۴۴ نزول آیه اکمال و اتمام
- ۴۵ ایراد خطبه غدیر توسط رسول خدا صلی الله علیه و آله
- ۴۶ عید بزرگ غدیر
- ۴۷ تأکید رسول خدا صلی الله علیه و آله بر حدیث منزلت
- ۴۸ روز بیعت با امام زمان عجل الله تعالی فرجه
- ۴۹ روز نصب جانشینان انبیاء الهی (عید ادیان)
- ۵۰ اجرای عقد اخوت میان حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام
- ۵۱ تشریع نماز عید غدیر توسط رسول اکرم صلی الله علیه و آله
- ۵۲ پیروزی حضرت موسی علیه السلام بر سحره
- ۵۳ آغاز حکومت ظاهری امیر المؤمنین علیه السلام پس از ۲۵ سال خانه نشینی
- ۵۴ نجات کشتی حضرت نوح علیه السلام و توجه به حدیث سفینه
- ۵۵ نجات حضرت ابرهیم علیه السلام از آتش
- ۵۶ آغاز زندگی مشترک حضرت زهرا و امیرالمؤمنین علیهما السلام
- ۵۷ معجزه غدیر و نزول آیه سأل سائل بعذاب الواقع (هلاکت دشمن امیرالمؤمنین علیه السلام)
- ۵۸ روز صدور حدیث بساط (فرش پرنده)
- ۶۰ مصونیت پیامبر صلی الله علیه و آله در توطئه هرشا
- ۶۱ صدور توقیع شریف امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به شیخ مفید (رحمه الله)
- ۶۲ عید بزرگ مباحله

- ۶۳ نزول آیه تطهیر در جریان مباحله
- ۶۴ نزول آیه ولایت و خاتم بخشی امیر المؤمنین علیه السلام
- ۶۵ صدور حدیث شریف کساء در جریان مباحله
- ۶۶ نزول سوره هل أتى در شأن پنج تن آل عبا علیهم السلام
- ۶۷ اقامه اولین نماز جمعه توسط امیر المؤمنین علیه السلام
- ۶۸ میلاد امام موسی بن جعفر علیهما السلام
- ۶۹ فتح خیبر توسط امیر المؤمنین علیه السلام
- ۷۰ بازگشت جعفر برادر امیر المؤمنین علیهما السلام از حبشه و تشریح نماز جعفر طیار
- ۷۱ میلاد ابراهیم پسر رسول الله صلی الله علیه و آله در سال هشتم ذی الحجه
- ۷۲ نزول آیات در غدیر
- ۷۵ درباره مرکز

آشنایی با ایام غدیریه

مشخصات کتاب

آشنایی با ایام غدیریه

نویسنده: گروه پژوهش ستاد غدیریه

ناشر: دار النشر اسلام

چاپ اول: 1394

شمارگان: 5000 نسخه

چاپ: گل وردی

شابک 0-140 - 475-964-978

رده بندی کنگره: BP223/5

رده بندی دیویی: 297/452

خیراندیش دیجیتال: جناب آقای سید علی بحرینی به نیابت از مرحومه حاجیه خانم کسایی_گروه هم پیمانان موعود غدیر.

ویراستار کتاب: خانم شهناز محققیان

ص: 1

اشاره

آشنایی با ایام غدیریه

نویسنده: گروه پژوهش ستاد غدیریه

ناشر: دار النشر اسلام

چاپ اول: 1394

شمارگان: 5000 نسخه

چاپ: گل وردی

شابک 0-140-475-964-978

قیمت 1200 تومان

ص: 2

فهرست

- 5... مقدمه
- 6... سد الابواب
- 7... عرفه
- 9... انتقال نور
- 10... ميلاد حضرت ابراهيم خليل عليه السلام
- 11... قبول توبه حضرت داوود عليه السلام
- 12... صحيفه ملعونه
- 13... تولد حضرت عيسى عليه السلام
- 14... معراج
- 15... حديث ثقلين
- 16... ابلاغ سوره توبه
- 17... عيد قربان
- 19... ذبح عظيم
- 20... تجلى
- 21... اعطى الواح
- 22... ميلاد امام رضا عليه السلام
- 23... اذان (نام اميرالمؤمنين عليه السلام)
- 24... ايام معلومات
- 25... ايام معدودات
- 26... سپردن نشانه ها

قبول توبه حضرت آدم عليه السلام...27

لقب امير المؤمنين عليه السلام...28

بخشش فدك...29

شق القمر...30

ميلاد امام هادي عليه السلام...31

آيه تبليغ...32

آيه محبت...33

ص: 3

34... زوال دولت بنی امیه...

35... آیه اکمال...

36... خطبه غدیر...

37... عید بزرگ غدیر...

38... حدیث منزلت...

39... غدیر روز بیعت با امام زمان عجل الله تعالی فرجه...

40... عید ادیان...

41... عقد اخوت...

43... نماز عید غدیر...

43... پیروزی بر سحره...

44... آغاز حکومت ظاهری...

45... حدیث سفینه...

46... نجات حضرت ابراهیم علیه السلام از آتش...

47... آغاز زندگی مشترک حضرت زهرا و امیرالمؤمنین علیهما السلام...

48... آیه سأل سائل...

49... حدیث بساط...

50... آیه اولی الامر...

51... توطئه هرشا...

52... توقیع شریف...

53... عید بزرگ مباحله...

54... آیه تطهیر...

آیه ولایت...55

حدیث کساء...56

سوره هل اتی...57

اولین نماز جمعه...58

میلاذ امام کاظم علیه السلام...59

فتح خیبر...60

نماز جعفر طیار...61

میلاذ ابراهیم فرزند رسول خدا علیهما السلام...62

آیات غدیر و سوره نصر...63

ص: 4

مقدمه

به لطف الهی چند سالی است که ایام غدیریه مورد توجه محبان اهل بیت علیهم السلام قرار گرفته است چرا که بستر بسیار مناسبی جهت بیان استدلالهای مذهب حقه جعفری است (مانند نزول آیات و روایات، غدیر مباحله بخشش انگشتر در رکوع نزول سوره هل آتی ابلاغ سوره براءت فتح خیبر بخشش، فلک نزول آیه اولی الامر و آیه ابلاغ (تبلیغ) و آیه اتمام و میلاد امام کاظم و امام هادی علیهما السلام و...) در این مختصر تلاش شده تا تعدادی از این مناسبتها جمع آوری شود. امید است پیروان اهل بیت علیهم السلام از فرصتهای بسیار مناسب این ایام در جهت ترویج و ابقاء معارف: ابقاء معارف ناب علوی در فضایی شاد و مفرح استفاده کنند.

صدور حدیث شریف سد الأبواب

پس از ورود پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به مدینه و ساختن مسجد، اصحاب در اطراف مسجد خانه های خود را ساختند و درب خانه های خود را به سمت مسجد باز نمودند و خداوند اراده کرد که پیامبر و آل معصومین ایشان علیهم السلام را با فضیلتی بر دیگران برتری برتری دهد روز نهم ذی الحجّه بود جبرئیل نازل شد «التاسع منه (ذی الحجّة) فیه سدّ ابواب القوم و فتح باب امیرالمؤمنین علیه السلام»⁽¹⁾ و گفت: درب های منزلی که به سوی مسجد باز شده اند ببندند قبل از آن که عذابی بر شما نازل شود به جز درب خانه پیامبر و علی علیهما السلام⁽²⁾

بعضی از صحابه اعتراض کردند پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: این خداوند متعال بود که شما را بیرون کرد و حضرت علی علیه السلام را داخل نمود. ابوبکر و عمر با اصرار تقاضا کردند که به اندازه یک پنجره یا یک کف دست و یا حداقل یک چشم فضایی به سمت مسجد باز گذارند اما پیامبر خدا صلی الله علیه و آله اجازه ندادند و فرمودند: حتی به اندازه یک سوزن هم نباید باز بگذارید.⁽³⁾

ص: 6

1- بخارج 95 ص 188

2- خارج 39 ص 23

3- بخارج 39 ص 23 و 29

روز عرفه

برای علت نامگذاری روز عرفه دو مطلب نقل شده:

1- در مورد حضرت آدم علیه السلام (جبرئیل آدم را به عرفات منتقل کرد پس در عرفات اقامت کرد و گفت وقتی آفتاب غروب کرد هفت بار به گناهان خود اعتراف کن. (1))

2- در روز الست (عالم ذر) خداوند از پشت آدم همه ذریه او را خارج کرد و آنها را مانند ذرات در عرفات منتشر کرد سپس با آنها تکلم کرد (2)

3- شیخ طوسی به نقل از امام صادق علیه السلام از پدرشان علیه السلام میفرماید امیرالمؤمنین علیه السلام در ایام مناسک حج به دنیا آمدند و در روز ترویبه از زبان پیامبر صلی الله علیه آله سیراب شدند...

«حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله به فاطمه مادر حضرت علی علیه السلام فرمود برو و به حمزه بشارت تولد حضرت علی علیه السلام را بده گفت چه کسی علی علیه السلام را سیر کند پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود، من گفت شما فرمود بلی پس زبان خود را در کام او دوازده چشمه از آن جوشید پس نام آن روز را روز ترویبه گذاشتند و در

ص: 7

1- علل شرایع جلد 2 ص باب علت وجوب حج

2- وسائل الشیعة، ج 11 ص: 227

روز بعد وقتی پیامبر وارد شدند علی علیه السلام بر صورت او لبخند زدند و اشاره کردند که مانند دیروز او را سیر کند پس حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله او را به بغل گرفت و فاطمه بنت اسد به خدای کعبه قسم خورده و گفت علی علیه السلام پیامبر صلی الله علیه و آله را شناخت به این علت نام آن را عرفه گذاشتند یعنی امیرالمؤمنین علیه السلام پیامبر صلی الله علیه و آله را شناخت» (1).

در پاورقی بحارج 35 ص 39 بحث نسیء در حج و میلاد حضرت علی علیه السلام در رجب و در زمان حج ذکر شده است.

یعنی در زمان جاهلیت مناسک حج را گاهی در ماه رجب گاهی ماه شعبان و گاهی ... قرار میدادند و به آن نسیء می گفتند البلاغ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: فرمودند دیگر مناسک حج از ذی الحجه تغییر نکنند.

ص: 8

انتقال نور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به حضرت آمنه سلام الله علیها

پس از ازدواج حضرت عبدالله با آمنه علیها السلام در شب جمعه 9 ذی الحجّة نور پیامبر گرامی اسلام به حضرت آمنه منتقل شد. «نقل الله تعالی نور نبیه إليها فحملت به فی لیلة الجمعة لتسع خلون من ذی الحجّة لیلة عرفة» (1).

تذکر چون مشرکین ایام حج را در ماههای دیگر قرار میدادند تا تجارتشان پرسودتر شود به این عمل «نسیء» میگویند و لذا مراد از لیلة عرفة ممکن است به حساب نسیء باشد که البته خداوند میفرماید «النسیء زیادة فی کفر» (2) پس مراد از میلاد هفده ربیع و یا انتقال نور در 9 ذی الحجّة با حساب نسیء صحیح میباشد.

«و بقی عبد الله علی ذلك سنین و نور محمّد صلی الله علیه و آله و سلّم بین عینیہ لا یرج الی بطن زوجته حتی أذن الله عز و جل لذلك النور أن ینزل من ظهر عبد الله الی بطن آمنه فی ذی الحجّة» (3).

ص: 9

1- کنز الفوائد ج 1 دی 166

2- سوره توبه آیه 37

3- اثبات الوصیه ص 109 و 108

ميلاد حضرت ابراهيم عليه السلام

در مجموعه نفیسه در تاریخ ائمه عليهم السلام آمده که تولد حضرت ابراهيم عليه السلام در 9 ذی الحجة بوده است: «وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلٌ» (1) و در بعضی روایات آن را در اول ذی الحجة دانسته و روزه آن روز را کفاره 60 سال بیان کرده (2).

از امام صادق عليه السلام نقل شده است که مراد از کلمات «فأتمهن» همان کلماتی است که بر حضرت آدم عليه السلام القاء شد و با همان کلمات توبه کرد «فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ» (3) و آن این بود که گفت: «يَا رَبُّ أَسَدُ تُؤَلِّكُ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَعَلِيِّ وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ إِلَّا تَبَّتْ عَلَيَّ فَتَابَ اللَّهُ عَلَيَّ» یعنی حضرت آدم عليه السلام خدا را به حق اهل بیت عليهم السلام قسم داد تا خداوند او را ببخشد و خدا هم ببخشد از امام صادق عليه السلام سؤال شد «فأتمهن» یعنی چه؟ فرمودند: یعنی «فَأَتَمَّهُنَّ إِلَى الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ اثْنَيْ عَشَرَ إِمَامًا تَسَدُّعَهُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ» یعنی معرفت و توسل حضرت ابراهيم عليه السلام علاوه بر پنج نور مقدس ادامه پیدا کرد و با ائمه بعد تکمیل شد و با رساندن به امام زمان عجل الله تعالی فرجه معرفت او به تمام و کمال رسید (4).

ص: 10

1- مجموعه النفیسه فی تاریخ ائمه ص 43

2- کافی، ج 4 ص 149

3- سوره بقره آیه 37

4- البرهان ج 1 ص 317

قبول توبه حضرت داوود عليه السلام

شیخ صدوق رحمه الله روایت کرده توبه حضرت داوود عليه السلام (انتخاب ایشان به عنوان خلیفه الله) در نهم ذی الحجّة نازل شد و کسی که آن روز را روزه بگیرد کفاره گناهان نود ساله اوست.

«وَرُويَ... فِي تِسْعِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ أُنْزِلَتْ تَوْبَةُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَنْ صَامَ ذَلِكَ الْيَوْمَ كَانَ كَفَّارَةً تِسْعِينَ سَنَةً» (1).

و خداوند در قرآن میفرماید «وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَتَاهُ فَاسَّ تَتَغَفَّرَ رَبَّهُ وَحَزَّ رَاكِعًا وَأَتَابَ * فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ * يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ...» (2) و داوود دانست که ما او را آزموده ایم از این روز پروردگارش طلب آمرزش نمود به سجده افتاد توبه کرد ما این عمل را به او بخشیدیم و او نزد ما دارای مقامی والا و سرانجامی نیکو است ای داوود ما تو را خلیفه و نماینده خود در زمین قرار دادیم

ص: 11

1- من لا يحضره الفقيه ج 2 ص 87

2- سورد ص، آیه 24

انشاء صحیفه ملعونه توسط منافقین در جهت مخالفت با نصب امیر المؤمنین علیه السلام

در سال 10 هجری ایام حجة البلاغ تعدادی از صحابه هم پیمان شدند که نگذارند امیرالمؤمنین علیه السلام به خلافت برسند و این پیمان را در صحیفه ای مکتوب کرده و توسط ابی عبیده جراح در کنار خانه کعبه دفن کردند(1) و خداوند آن را افشاء نموده و به صحیفه ملعونه مشهور شد.

پس از این پیمان منافقین درصدد جمع آوری افراد و قبائل و برنامه ریزی گسترده برای عمل کردن آن برآمدند و از سوی دیگر پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نیز با تشکیل سپاه اسامه و فرستادن اکثر صحابه و خالی کردن مدینه از افراد تلاش گسترده ای برای حمایت از امیرالمؤمنین علیه السلام بجا آوردند و البته با کارشکنی منافقین زحمات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به نتیجه مطلوب نرسید ولی جولان اهل دنیا موقتی است و عاقبت برای شیعیان است «والعاقبة للمتقين».(2)

ص: 12

1- بحار الانوار ج 28 ص 106-103

2- سوره اعراف آیه 128

تولد حضرت عیسی علیه السلام

حضرت مریم علیها السلام در روز 9 ذی الحجّة در کربلا (و حرم فعلی امام حسین علیه السلام) حضرت عیسی علیه السلام را به دنیا آوردند و درختی که از آن رطب تناول کردند در نزدیکی ضریح مطهر قرار داشته است (1) «قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَ جَعَلَنِي نَبِيًّا» (2).

ارتباط حضرت مریم و حضرت عیسی علیهما السلام با اهل بیت علیهم السلام بسیار زیاد است حضرت مریم سلام الله علیها سیده نساء زمان خویش بودند و حضرت زهرا سلام الله علیها سیده نساء عالمیان در هر زمانی هستند برای حضرت مریم سلام الله علیها از بهشت طعام بهشتی حاضر میشد و برای حضرت زهرا سلام الله علیها علاوه بر طعام، بهشتی جبرئیل نازل شده و صحیفه ای را برای حضرت قرائت کرد و امیرالمؤمنین علیه السلام آن را مینوشتند که به صحیفه فاطمیه مشهور شد.

و حضرت عیسی علیه السلام زنده اند و ذخیره ای الهی است تا در زمان امام زمان عجل الله تعالی فرجه از یاوران و مبلغان ایشان باشد.

ص: 13

1- بحار الانوار ج 95 ص 188

2- الدر النظیم ص 612

معراج پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

در نهم ذی الحجّة بیان شده که معراج در چنین روزی واقع شده است. البته هفدهم ماه رمضان هم نقل دیگری است: «التاسع منه ولد فيه عیسی علیه السلام و ذکر أن المعراج كان فيه» (1).

معراج پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله یک معراج جسمانی است که ایشان از مدینه با بُراق همراه جبرئیل به بیت المقدس رفته و از آنجا به آسمان و بیت المعمور و مکانهای دیگر سفر کردند. در اواخر مرحله سیر جبرئیل گفت: «لَوْ دَتَوْتُ أَغْلَةً لَأَحْتَرَقْتُ» (2) یعنی اگر بند انگشتی نزدیکتر شوم و جودم خواهد سوخت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به تنهایی سیر را ادامه دادند و وقتی به «قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى» (3) رسیدند، صدای امیرالمؤمنین علیه السلام را! شنیدند به خداوند عرضه داشتند آیا نگاه علی زودتر از من به معراج آمده است؟ خداوند فرمودند به دل تو کردم دیدم امیرالمؤمنین را از همه عالم بیشتر دوست داری بخاطر همین با صدای علی با تو صحبت کردم و خداوند سؤال کرد چه کسی را برای امتت پس از خود قرار میدهی؟ پیامبر عرضه داشتند: خدا عالم است. خداوند فرمودند علی بن ابی طالب، امیرالمؤمنین و سید المسلمین و قائد غر المحجلین... (4).

ص: 14

1- بحار الانوار، جلد 95، ص 188

2- مناقب آل بی طالب ص 179

3- بصائر ج 2 ص 192

4- کافی ج 1 ص 443

بیان حدیث شریف ثقلین

پیامبر گرامی اسلام از شروع بعثت به امر الهی سفارش اهل بیت علیهم السلام را مینمودند و در جای جای زندگیشان متذکر جایگاه رفیع اهل بیت علیهم السلام بودند و مخصوصاً در حجة البلاغ مکرر حدیث ثقلین را با تعابیر متعدد برای مردم بیان فرمودند

از مهمترین موارد آن در روز حج اکبر (عید قربان) سال دهم می باشد که فرمودند: «عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابَهُ بِمَنَى فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَمَا إِنَّ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا - كِتَابَ اللَّهِ وَعِترتي أَهْلَ أَهْلِ بَيْتِي فَإِنَّهُمَا لَنْ يُفْتَرَقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ» (1) (من از بین شما میروم و دو گوهر گران بها در بین شما میگذارم یکی کتاب خدا و دیگری اهل بیتم را تا زمانی که به آنان توسل و تمسک کنید گمراه نمیشوید..... (2))

«عن النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ فِي خُطْبَتِهِ فِي مَسْجِدِ الْخَيْفِ فِي حِجَّةِ الْوَدَاعِ: أَلَا وَإِنِّي مُخَلِّفٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ» (3).

ص: 15

1- بصائر الدرجات، ج 1 ص 413

2-

3- اثبات الهداج ج 2 ص 199

ابلاغ سوره توبه (برائت) توسط امیر المؤمنین علیه السلام

در سال نهم هجری در ایام حج آیات ابتدایی سوره توبه نازل شد و پیامبر صلی الله علیه و آله بنا بر پیشنهاد اصحاب ابوبکر را مأمور به ابلاغ آن نمودند و بعد از مدتی وحی نازل شد « لَا يُؤَدِّي عَنْكَ إِلَّا أَنْتَ أَوْ رَجُلٌ مِنْكَ » (1) یعنی این عمل را غیر خودت و یا مردی که از توست نباید انجام دهد. پس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله امیرالمؤمنین علیه السلام را فرستادند و ایشان آیات را از ابوبکر گرفتند و خودشان در روز دهم ذی الحجه (2) روز حج اکبر آن را ابلاغ کردند. « وَ دَخَلْتُ سَنَةَ تِسْعٍ فِي شَهْرِ ذِي الْحِجَّةِ الْحَرَامِ مِنْ مُهَاجِرَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَزَلَّتْ هُوَلَاءُ الْآيَاتُ... فَلَمَّا [كَانَ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ وَفَرَّغَ النَّاسُ مِنْ رَمِي جَمْرَةِ الْكُبْرَى قَامَ [أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ] عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ] عِنْدَ الْجُمْرَةِ فَتَادَى فِي النَّاسِ فَاجْتَمَعُوا إِلَيْهِ فَقَرَأَ عَلَيْهِمُ الصَّحِيفَةَ بِمَوْلَاءِ الْآيَاتِ بَرَاءَةً مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ » (3)

ص: 16

1- معانی الاخبار ص 298

2- تفسیر فرات کوفی ص 160

3- تفسیر قرائت کوفی ص 160.

عید سعید قربان

یکی از اعیاد مهم دوستان اهل بیت علیهم السلام عید قربان است و برای میمنت این روز جهات مختلفی ذکر شده است از جمله:

الف) حضرت ابو طالب برای اطعام ولادت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام 300 شتر و هزار گاو و گوسفند ذبح کرده و ولیمه عظیمی برپا نموده و فرمود مردم هر کس می خواهد از طعام فرزندانم علی علیه السلام استفاده کند 7 بار خانه خدا را طواف کرده و بیاید بر علی علیه السلام سلام کند و وارد شود و به این علت یوم نحر شرافت پیدا کرد «فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الثَّالِثُ، وَ كَانَ الْعَاشِرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، أَذَّنَ أَبُو طَالِبٍ فِي النَّاسِ أَذَانًا جَامِعًا، وَقَالَ: هَلُمُّوا إِلَيَّ وَ لِيَمَّةِ ابْنِي - عَلَيْهِ السَّلَامُ. قَالَ: وَ نَحَرَ ثَلَاثَ مِائَةٍ مِنَ الْإِبِلِ وَ أَلْفَ رَأْسٍ مِنَ الْبَقَرِ وَ الْغَنَمِ، وَ اتَّخَذَ وَ لِيَمَّةً عَظِيمَةً، وَقَالَ: مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَلَا مَنْ أَرَادَ مِنْ طَعَامِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ لَدِي فَهَلُمُّوا وَ طُوفُوا بِالْبَيْتِ سَبْعًا، وَ ادْخُلُوا وَ سَلِّمُوا عَلَيَّ وَ لَدِي عَلِيٍّ وَ لَدِي عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ اللَّهَ شَرَّفَهُ، وَ لِفِعْلِ أَبِي طَالِبٍ شُرْفَ يَوْمِ النَّحْرِ» (1)

و توضیح این مطلب در صفحه 8 بحث نسیء ذکر شد.

ص: 17

ب) عمل حضرت آدم علیه السلام. « وَ أَمْرُهُ جَبْرِيْلُ أَنْ يَخْلُقَ الشَّعْرَ الَّذِي عَلَيْهِ فَحَلَقَهُ» (1) و در تفسیر «فَلْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ» (2) آمده که مراد از کوتاه کردن مو و ناخن آمادگی برای ملاقات حجت خدا است (لقاء الامام) (3) و حضرت آدم علیه السلام آماده دریافت کلمات شد که در سوره بقره میفرماید «فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ» یعنی حضرت آدم علیه السلام پس از دریافت کلمات الهی خداوند را به پنج نور مقدس قسم داد

ج) حضرت ابراهیم علیه السلام میخواست اسماعیل را قربانی کند و خداوند آن را با ذبح عظیم تعویض فرمود: « فَقَالَ يَا أَبَتِ أَيْنَ الْقُرْبَانُ قَالَ رَبُّكَ يَعْلَمُ أَيْنَ هُوَ يَا بُنَيَّ أَنْتَ وَاللَّهِ هُوَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي بِذَبْحِكَ» (4)

د) تجلی نور خداوند بر موسی علیه السلام و اعطاء الواح به ایشان. (5)

ص: 18

1- تفسیر قمی ج 1 ص 45

2- سوره حج آیه 29

3- کافی ج 4 حس 549

4- کافی ج 4، ص 208 جامع احادیث الشیعه ج 10 ص 349؛ تفسیر صافی و نور الثقلین و تاریخ یعقوبی ج 1 ص 20

5- تفسیر قمی ج 1 ص 239

جریان ذبح عظیم و قربانی حضرت اسماعیل علیه السلام

امام رضا علیه السلام فرمودند زمانی که خداوند به حضرت ابراهیم علیه السلام دستور داد که به جای فرزندش گوسفندی را ذبح کند، حضرت ابراهیم علیه السلام در دلش آرزو کرد کاش اسماعیل قربانی شده بود تا با اندوه و گریه بر مصیبت، او مستحق بزرگترین درجه های الهی می شدم خداوند به او وحی کرد... مردم امام حسین علیه السلام فرزند حضرت محمد صلی الله علیه و آله را میکشند... حضرت ابراهیم علیه السلام به خاطر این مطلب ناله کرد و گریست. خداوند متعال فرمود: ای ابراهیم اندوه تو برای امام حسین علیه السلام را فدیهِ و جایگزین دل سوختن تو بر فرزندت قرار دادم و بالاترین درجات الهی را به تو دادم و این معنای آیه «وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ» است. (1)

ص: 19

تجلی نور خداوند بر حضرت موسی علیه السلام

در این روز حضرت موسی علیه السلام از خداوند خواست که بر او تجلی کند « قَالَ رَبِّ ارْنِي أَنْظُرُ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِي » (1) و خداوند به او فرمود به آن جبل (کوه) نگاه کن اگر در مکان خودش باقی ماند تو نیز خواهی دید و خداوند با نور وجه خود بر آن جا تجلی کرد « وَ خَرَّ مُوسَى صَبَقًا » (2) پس حضرت موسی علیه السلام به اوج نشاط معنوی رسید « فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ عَشْرَةِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى مُوسَى الْأَلْوَاْحَ وَ مَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَحْكَامِ - وَ الْأَخْبَارِ وَ السِّنَنِ وَ الْقِصَصِ، فَلَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ التَّوْرَةَ وَ كَلَّمَهُ قَالَ رَبِّ ارْنِي أَنْظُرُ إِلَيْكَ فَأَوْحَى اللَّهُ لَنْ تَرَانِي أَيُّ لَا تَقْدِرُ عَلَى ذَلِكَ وَ لَكِنْ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ - فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي » (3)

(البته در بعضی روایات وارد شده که خداوند نور امیرالمؤمنین علیه السلام را بر کوه تجلی داد) این روز را باید عید گرفت مانند روز مبعث پیامبر صلی الله علیه و آله که به خاطر تجلی خداوند برای مردم عید شد.

ص: 20

1- سوره اعراف آیه 143

2- سوره اعراف آیه 143

3- تفسیر القمی، ج 1 ص 239

اعطاء الواح به حضرت موسی علیه السلام

«تَمَّ مِيقَاتُ مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ عَشْرَةِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْأَلْوَابَ فِيهَا التَّوْرَةُ وَ مَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ مِنْ أَحْكَامِ السَّيْرِ وَ الْقِصَصِ» (1)

پس از پایان میهمانی حضرت موسی علیه السلام در کوه طور خداوند الواح را بر حضرت موسی علیه السلام نازل فرمود و البته در این ایام اکثر صحابه حضرت موسی علیه السلام گوساله پرست شدند به جز پیروان حضرت هارون علیه السلام

تمام انبیاء الهی موظف بودند امت خود را علاوه بر ایمان به خدا رسالت پیامبران، بر ایمان به پیامبر آخر الزمان و اهل بیت علیهم السلام نیز دعوت کنند که این مطلب در چنین روزی در الواح حضرت موسی علیه السلام نیز نازل شده است حتی در تورات تحریف شده فعلی نیز عباراتی در شأن اهل بیت علیهم السلام بدین صورت یافت میشود: «اما در خصوص، اسماعیل تورا اجابت، نمودم این که او را برکت داده بارور گردانم و او را بسیار کثیر گردانیم دوازده رئیس از وی پدید آیند و امتی عظیم از وی به وجود آورم.» (2)

ص: 21

1- تفسیر صافی ج 3 ص 317

2- عهد عتیق سفر پیدایش باب 12 فراز 7

ميلاد امام رضا عليه السلام به (روایتی)

به روایت کشف الغمّة و ملاذ الاخبار و عوالم، ميلاد امام هشتم علی بن موسی الرضا عليه السلام در سال 153 هجری در روز یازدهم ذی الحجّة واقع شده است.

في كشف الغمّة: «قَالَ كَمَالُ الدِّينِ بُنُّ طَلْحَةَ أَمَّا وِلَادَتُهُ فَفِي حَادِي عَشَرَ ذِي الحِجَّةِ سَنَةَ ثَلَاثٍ وَ خَمْسِينَ وَ مِائَةٍ لِلهَجْرَةِ بَعْدَ وِفَاةِ جَدِّهِ أَبِي عَبْدِ اللّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِخَمْسِ سِنِينَ» (1).

توجه به اهل بیت عليهم السلام در موالید مختلف و روایات متفاوت خود نور علی نور و برکتی مضاعف است و همانگونه که روایات شب قدر انسان را تشویق به احیاء در چند شب میکند با این که شب قدر یک شب است ولی عبادت در هر سه شب موجب نور و برکت مضاعف و عنایات الهی است.

توجه به میلاد امام رضا عليه السلام در این روز بجا و بلکه فضل و برکتی بر امت است

ص: 22

(اذان) نام قرآنی امیر المؤمنین علیه السلام

امام سجاد علیه السلام در حدیثی میفرماید: به خدا قسم، برای امیرالمؤمنین نامی در قرآن است که مردم آن را نمیدانند. سؤال کردند: آن چه نامی است فدای شما شویم؟ فرمودند: «اذان من الله» و فرمودند «الاذان امیرالمؤمنین» علیه السلام (1) و امیرالمؤمنین می فرمودند: «انا الاذان في الناس» (2) و در ذیل آیه «فاذن مؤذّن ان لعنة الله على الظالمين» (3) آمده است که امیرالمؤمنین مؤذنی هستند که این کلام را میفرمایند یعنی لعنت خداوند بر ظالمینی که ولایت مرا تکذیب کرده و حق مرا سبک شمرده اند «فهو المؤذن بينهم يقول ألا لعنة الله على الظالمين الذين كذبوا بولایتی و استخفّوا بحقی» (4) و چون این آیه در قرآن در ضمن سوره براءة و ابلاغ پس مناسبت آن در دهم ذی الحجّه، روز عید قربان می باشد. البته در مورد نماز نیز امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: «انا صلاة المؤمن انا حى على الصلاة انا حى على الفلاح انا حى على خير العمل» (5) و در روز عید غدیر خم پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله برای تحریص مردم بر بیعت با امیرالمؤمنین با شعار «حی علی خیر العمل» آن ها را فرا می خواند و البته برخی برای از بین بردن آن، خاطره حى علی خیر العمل را از اذان حذف کردند

ص: 23

1- تفسیر عیاشی / و بحار الانوار، ج 35 ص 292 / و معانی الاخبار ص 296

2- علل الشرائع ج 2 حس 442

3- سوره اعراف آیه 44

4- تفسیر فرات کوفی ص 142 / و کافی ج 142 / و کافی ج 1 ص 426

5- فضائل ابن شاذان ص 84

ایام معلومات

در تفسیر قمی آورده اند که مراد از ایام معلومات در قرآن دهه ذی الحجة است که آخرین روز آن عید قربان است. «وَ اذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْ اَيَّامٍ مَّعْدُوْدَاتٍ قَالَ اَيَّامُ التَّشْرِيقِ الثَّلَاثَةُ، وَ الْاَيَّامُ الْمَعْلُوْمَاتُ الْعَشْرَةُ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ». (1)

که عبادت در این ایام بالاترین عبادت است. (2)

مردم در دهه اول ذی الحجه با عبادت خداوند و توسلات به اهل بیت علیهم السلام راه تقرب به خدا را می پیمایند و این ایام بهترین روزهای عبادت خداوند و از بهترین فرصتهای توسل به انوار مقدس چهارده معصوم علیهم السلام است که در روز عرفه و عید قربان اوج میگیرد و انبیاء الهی علیه السلام (مانند حضرت، موسی، آدم ابراهیم و ... علیهم السلام) و اصحاب و شیعیان اهل بیت علیهم السلام زیباترین لحظات ارتباط با اهل بیت علیهم السلام را در این ایام تجربه کرده اند. پس این ایام را به غفلت نگذرانیم. (3)

ص: 24

1- تفسیر قمی ج 1 ص 71

2- اقبال الاعمال ج 2 ص 35

3- در روایت فرمودند: «نَحْنُ اَسْمَاءُ اللّٰهِ الْحَسَنِي» و در آیه می فرماید: «وَ اذْكُرِ اسْمَ اللّٰهِ فِيْ اَيَّامٍ مَّعْلُوْمَاتٍ»، یعنی اسم خدا را در ایام معلومات استمراراً ذکر کنید.

ایام معدودات

مراد از ایام معدودات در قرآن 10 و 11 و 12 ذی الحجه است. (1) در این روزها مردم باید با رمی جمرات برائت خود را عملاً اجرا کنند و نکته قابل توجه آن است که مردم در روز عرفه و در مشعر فقط ساعاتی را در مکانی هستند که حجت خدا در آن مکان است ولی در ایام معدودات چند روز متوالی مردم در منا حضور دارند که حجت خدا نیز در آنجا حضور دارند پس باید مردم فرصت حضور در منا (ایام معدودات) را بیشتر از عرفه و مشعر اهمیت داده و غنیمت شمرند تا آمادگی دریافت برکات ولایت را پیدا کنند و در قرآن هم میفرماید: «وَ اذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْ اَيَّامٍ مَّعْدُوْدَاتٍ» (2) خدا را در این ایام زیاد یاد کنید

با مقایسه دو آیه «وَ يَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ فِيْ اَيَّامٍ مَّعْلُوْمَاتٍ» (3) با آیه «وَ اذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْ اَيَّامٍ مَّعْدُوْدَاتٍ» اهمیت برائت و لطافت آیات روشن میشود.

ص: 25

1- تهذیب الاحکام ج 5 ص 447 .

2- سوره بقره آیه 203

3- سوره حج آیه 28

سپردن نشانه های نبوت و امامت (ودایع الهی) توسط رسول خدا به امیر المؤمنین علیهما السلام

روز دوازدهم ذی الحجه سال دهم هجری بود «فَلَمَّا اسْتُتِمَّ حَجُّهُمْ وَقَضَوْا مَنَاسِكَهُمْ وَعَرَفَ النَّاسُ جَمِيعَ مَا احْتَجُّوا إِلَيْهِ وَأَعْلَمَهُمْ أَنَّهُ قَدْ أَقَامَ لَهُمْ مِدَّةَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَدْ أزالَ عَنْهُمْ جَمِيعَ مَا أَحَدَتْهُ الْمُشْرِكُونَ بَعْدَهُ وَرَدَّ الْحَجَّ إِلَى حَالَتِهِ الْأُولَى وَدَخَلَ مَكَّةَ فَأَقَامَ بِهَا يَوْمًا وَاحِدًا هَبَطَ عَلَيْهِ الْأَمِينُ جِبْرَائِيلُ...»⁽¹⁾ جبرئیل به خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله رسید در این روز نشانه های نبوت مانند پیراهن ابراهیم علیه السلام (قمیص «پیراهن» یوسف) عصای موسی... به امیرالمؤمنین علیه السلام سپرده شد که علامت امامت بلا فصل ایشان است.

جبرئیل به رسول خدا صلی الله علیه و آله عرض کرد: خداوند متعال فرمان داده که تمام علومی که خداوند به شما داده را به امیرالمؤمنین علیه السلام تعلیم فرمائید و تمام آنچه حفظ کرده ای به او تحویل دهید که امیرالمؤمنین علیه السلام امین است.⁽²⁾

ص: 26

1- ارشاد ج 2 ص 328.

2- بحار الانوار ج 28 ص 96

قبول توبه حضرت آدم علیه السلام با واسطه قرار دادن پنج تن

مطابق بعضی روایات بعد از رمی جمرات و طواف خانه خدا (طواف نساء) در ماه ذی الحجة خداوند توبه حضرت آدم علیه السلام را پذیرفت «فَأَنْطَلَقَ بِهِ إِلَى الْبَيْتِ الْحَرَامِ وَأَمَرَهُ أَنْ يُطُوفَ بِهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَفَعَلَ، فَقَالَ لَهُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ قَبِلَ تَوْبَتَكَ وَحَلَّتْ لَكَ زَوْجَتُكَ». (1) یعنی پس جبرئیل پس از منا حضرت آدم علیه السلام را به سوی مسجد الحرام برده و امر کرد هفت بار طواف کند و ایشان انجام دادند و جبرئیل گفت: خداوند توبه تو را پذیرفت و همسرت را بر تو حلال کرد و ذیل آیه 37 سوره بقره که میفرماید: «فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه انه هو التواب الرحيم» آمده است که جبرئیل به آدم علیه السلام گفت: خدا را قسم بده به پنج تن که در آخر الزمان میآیند تا خدا تو را ببخشد. آدم علیه السلام فرمود برایم نام ببر جبرئیل گفت: این گونه بگو: «اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ عَلِيِّ وَصِيِّ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ فَاطِمَةَ بِنْتِ نَبِيِّكَ وَبِحَقِّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ سِبْطَيْ نَبِيِّكَ إِلَّا تَبَّتْ عَلَيَّ فَارْحَمْنِي فَدَعَا بِهِنَّ آدَمُ فَتَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ» و همین گونه دعا کرد و خداوند دعای او را مستجاب کرد (2)

ص: 27

1- تفسیر قمی ج 1 ص 45

2- تفسیر فرات کوفی ص 57

اعلان عمومی لقب امیرالمؤمنین برای حضرت علی علیه السلام

روز سیزده ذی الحجة (1) بود آخرین روزی بود که پیامبر در مکه حضور داشتند امیرالمؤمنین علیه السلام در محضر پیامبر نشسته بودند در این هنگام جبرئیل بر پیامبر نازل شد و خطاب به امیرالمؤمنین عرض کرد: «السلام علیک یا امیرالمؤمنین» (2) «وَسَلَّمَ جَبْرَائِيلُ عَلَيَّ عَلِيَّ بِأَمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسْمِعْ الْكَلَامَ وَلَا أَحْسُ الرُّؤْيَا فَقَالَ يَا عَلِيُّ جَبْرَائِيلُ أَتَانِي مِنْ قِبَلِ رَبِّي بِتَصْدِيقٍ مَا وَعَدَنِي ثُمَّ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلًا فَرَجُلًا مِنْ أَصْحَابِهِ حَتَّى سَلَّمُوا عَلَيْهِ بِأَمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ قَالَ يَا بَلَّالُ نَادِ فِي النَّاسِ أَنْ لَا يَبْقَى غَدًا أَحَدٌ إِلَّا عَلِيًّا إِلَّا خَرَجَ إِلَى غَدِيرِ خُمٍ» (3) به دنبال آن پیامبر به بزرگان اصحاب دستور دادند تا نزد حضرت علی علیه السلام رفته و با لقب امیرالمؤمنین به ایشان سلام کنند پس امیرالمؤمنین علیه السلام رهبر و امیر تمام امت پیامبر صلی الله علیه و آله است.

البته حضرت علی بن ابی طالب علیهما السلام در سالهای قبل از آن و در ابتدای بعثت (و حتی در عالم ذر) هم به لقب «امیرالمؤمنین» ملقب شده بودند ولی این روز اعلام عمومی بود.

ص: 28

1- چون روز چهاردهم روز حرکت پیامبر از مکه به مدینه، بود و لقب «امیرالمؤمنین» روز قبل از آن اعلام شد پس اعلام لقب روز سیزدهم بوده است.

2- بحار الانوار، ج 37 ص 111

3- امالی صدوق ص 355

بخشش فدک به حضرت زهرا سلام الله عليها و نزول آیه آت ذى القربى حقه

در سال ششم هجری پس از جنگ خیبر «ثم كانت غزوة خیبر في ذى الحجة من سنة ست» (1) منطقه بسیار بزرگ فدک توسط پیامبر صلی الله علیه و آله و بدون کمک اصحاب فتح شد (2) مطابق آیات و قرآن تمام منطقه فدک به ملکیت شخص پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درآمد جبرئیل نازل شده آیه فدک «وآت ذى القربى حقه» (3) (یعنی حق خویشان را عطا کن) را آورد و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله تمام آن سرزمین را که حق ایشان بود به ایشان تحویل دادند «و يوم الرابع عشر من ذى الحجة إملأك الزهراء سلام الله عليها» (4) (چون حضرت زهرا سلام الله عليها تنها وارث حضرت خدیجه سلام الله عليها بودند و بدین گونه این حق به ایشان رسید. (5)

ص: 29

1- اعلام الوری ص 99

2- بحار الانوار ج 17 ص 378

3- سوره اسراء، آیه 26

4- بحار ج 95 ص 188

5- بحار الانوار ج 29 ص 118

شق القمر

امام صادق علیه السلام فرمودند: چهارده نفر از اصحاب عقبه در شب چهارده ذی الحجه به پیامبر عرض کردند: «قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اجْتَمَعُوا أَرْبَعَةَ عَشَرَ رَجُلًا أَصْحَابُ الْعَقَبَةِ لَيْلَةَ أَرْبَعِ عَشْرَةَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، فَقَالُوا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَ لَهُ آيَةٌ - فَمَا آيَتُكَ فِي لَيْلَتِكَ هَذِهِ» (1) هر پیامبری معجزه ای دارد معجزه شما در این در این شب چیست؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند چه میخواهید؟ گفتند ماه را دو نیم کن! جبرئیل نازل شد و عرض کرد همه چیز در اطاعت توست و پیامبر به ماه امر کرد که دو نیم شود و شد ماه دو نیم و بعد فرمود: به حال اول برگرد و برگشت «فَأَمَرَ الْقَمَرَ أَنْ يَنْقَطِعَ قَطْعَتَيْنِ، فَانْقَطَعَ قَطْعَتَيْنِ» (2) پس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سجده کردند و شیعیان هم سجده کردند.

و در قرآن هم آیات آن ذکر شده است «اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَ انشَقَّ الْقَمَرُ» (3).

ص: 30

1- تفسیر قمی ج 2 ص 341 / اثبات الهداة بالتصديق والمعجزات ج 1 ص 411

2- همان

3- سوره قمر آیه 1

ميلاد امام هادی علیه السلام روز توجه به زیارت جامعه کبیره و زیارت غدیریه

در پانزدهم ذی الحجّة سال 212(1)هـ- ق یکی از وارثان غدیر و از امامان سفارش شده در غدیر امام دهم حضرت امام هادی علیه السلام جهان را منور به قدومشان نمودند «وَ كَانَ مَوْلُودُهُ بِصَرْيَا بِنَصْفِ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ سَنَةَ اثْنَيْ عَشْرَةَ وَ مَائِينَ» از آن امام همام میراث های حدیثی گران بهایی مانده که از زیباترین آنها زیارت جامعه کبیره یک دوره معارف امام شناسی و زیارت غدیریه (یک دوره معارف امیرالمؤمنین علیه السلام شناسی) می باشد.

ص: 31

نزول آیه تبلیغ (ابلاغ)

در روز 17 ذی الحجّه سال دهم هجری در مسیر برگشت به مدینه بیک وحی مکرر خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می رسید امامت امیرالمؤمنین علیه السلام را سفارش می کرد. در نزدیکی وادی غدیر جبرئیل این آیه را آورد که ای رسول ما آنچه را از طرف خداوند درباره ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام به سوی تو نازل کردیم را به مردم ابلاغ کن که اگر این کار انجام نگیرد رسالت تو انجام نگرفته است و اعمال باطل میشود و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به مردم فرمان دادند که فردا در منطقه غدیر همه جمع شوند. «یا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ وَ هُمُ الَّذِينَ هَمُّوا بِرَسُولِ اللَّهِ فَكَانَ أَمَّا تَرَانِي يَا جِبْرَائِيلُ أَعْدَيْكَ السَّيْرُ مُجَدًّا فِيهِ لِأَدْخُلَ الْمَدِينَةَ فَأَعْرَضَ وَ لَأَيَّةَ عَلَيَّ عَلَى الشَّاهِدِ وَ الْغَائِبِ فَكَانَ لَهُ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ اللَّهُ يَا مُرُّكَ أَنْ تَقْرَضَ وَ لَأَيَّةَ غَدَا» (1).

بنا بر بعضی از روایات آمده که صدر آیه در 16 وسط آیه در 17 و بقیه آیه در 18 ذی الحجّه نازل شده است که احتمالاً تکرار در نزول آیه است. (2)

ص: 32

1- إرشاد القلوب ج 2، ص: 330

2- تفسیر البرهان، ج 2 ص 230

نزول آیه محبت (وَدّ) در شأن امیرالمؤمنین علیه السلام

در روز 17 ذی الحجّة (1) (سال 10 هجری) و در حجّة البلاغ بعد از نماز پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دعا کردند خدایا برای علی علیه السلام محبت در قلوب مؤمنین و هیبت و بزرگی در قلوب منافقین اعطا کن: (2)

سپس به امر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله، امیرالمؤمنین سه مرتبه همین دعا را تکرار کردند خداوند این آیه را نازل فرمود «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ * سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» (3) (خداوند یقیناً برای مؤمنینی که عمل صالح انجام میدهند محبت امیرالمؤمنین علیه السلام را در قلوبشان قرار می دهد).

ص: 33

-
- 1- آیه 12 سوره هود در سرزمین قدید در حجّة البلاغ نازل شد و در روایتی دیگر هم زمانی آن با آیه وُد ذکر شده است؛ پس آیه وُد در 13 ذی الحجّه در سرزمین قدید نازل شده است. الکافی ج 8 ص 378 / و بحار ج 35 ص 354
 - 2- بحار ج 35 ص 354
 - 3- سوره مبارکه مریم آیات 96

زوال دولت بنی امیه لعنة الله عليهم

باقتل مروان در روز هفدهم ذی الحجّة سال 132 دولت بنی امیه کاملاً از بین رفت. «أما قتل مروان و زوال دولة بني أمية بالكلية فإنه كان يوم سابع عشر من ذي الحجّة»⁽¹⁾

«و ما جعلنا الرؤية التي اريناك الا فتنة و شجرة الملعونة في القرآن.»⁽²⁾

از امام باقر علیه السلام وارد شده است که مراد بنی امیه هستند امیرالمؤمنین علیه السلام آن را به فجار از قریش و بنی امیه تفسیر فرمودند.⁽³⁾

آورده اند که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در رؤیای صادقه خود دیدند که تعدادی فرّدة (میمون) بر منبر ایشان بالا میروند و مردم را به قهقرا و ضلالت می کشانند پیامبر خدا صلی الله علیه امیرالمؤمنین علیه السلام تفسیر این رؤیا را غصب خلافت و حکومت فجار و بنی امیه تفسیر فرمودند⁽⁴⁾ و جریان کشته شدن مروان و شکست لشکر او از عبرتهای تاریخ است.

ص: 34

1- اقبال الاعمال ج 2 ص 599 بحارج 95 ص 357

2- سوره اسراء آیه 60

3- تفسیر عیاشی ج 2 ص 297 و 298

4- کتاب سلیم و تفسیر قمی

نزول آیه اکمال و اتمام

در روز عید عظیم غدیر خم و پس از خطبه پیامبر اکرم صلی الله علیه آله و اقرار زبانی بیعت مردم با امیرالمؤمنین علیه السلام آیه اکمال نازل شد. «...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا...» (1) یعنی در روز غدیر با پذیرش ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام توسط شما دین را بر شما کامل و نعمت را بر شما تمام نمودم و از این اسلام شما راضی شدم... و با نزول این آیه مشخص شد دین بدون ولایت امیرمؤمنین علیه السلام، ناتمام باطل و مورد غضب خداست. (2)

ص: 35

1- سوره مائده آیه 3

2- تفسیر فرات کوفی ص 118

ایراد خطبه غدیر توسط رسول خدا صلی الله علیه و آله

در این روز خطبه غدیر توسط پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله انشاء شد خطبه ای که مشتمل بر ذکر فضایل بسیار از امیرالمؤمنین است و انذار می دادند که عاقبت دشمنی با این ولایت ورود به دردناکترین عذاب الهی است. خطبه ای که در شرایط ویژه بیان شد و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از همگان اقرار به شنیدن گرفتند تا بعد کسی عذر نیاورد که نشنیدم در این خطبه بعد از بیان معارف توحیدی و نصایح اخلاقی به الهی بودن انتخاب امیرالمؤمنین علیه السلام اشاره کرده و انتخاب ائمه علیهم السلام را از طرف خدا اعلام کردند و فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام را تا آنجا که امکان بیان آن در آن جلسه بود مطرح کردند و البته این نکته را فرمودند من میدانم منافقان بسیار و مؤمنان کم هستند (1)

ص: 36

عید بزرگ غدیر

نصب امیر المؤمنین علیه السلام به عنوان خلیفه بلا فصل رسول خدا صلی الله علیه و آله از جانب خداوند متعال

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از ابتدای رسالتشان در هر مکان و موقعیتی که به دست می‌آمد امیر المؤمنین علیه السلام را به عنوان خلیفه بعد از خود معرفی می‌نمودند اما در روز 18 ذی الحجة پیامبر علاوه بر معرفی برای امیر المؤمنین علیه السلام و یازده امام بعد از ایشان از حاضرین بیعت گرفتند و در خطبه غرابی به این امر مهم پرداختند. و در روز عید غدیر بیش از صد هزار نفر مرد و زن حتی زنان پیامبر و صحابه با نفوذ با امیر المؤمنین علیه السلام بیعت کرده و از روی محبت و یا اجبار رهبری امیر المؤمنین علیه السلام را به ایشان تبریک گفتند و در این منطقه بیش از سه روز توقف کرده تا تمام مردم بتوانند در مراسم بیعت شرکت کنند. (1)

ص: 37

تأکید رسول خدا صلی الله علیه و آله بر حدیث منزلت

در این روز پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در ضمن خطبه غدیر تأکید فرمودند که جایگاه امیرالمؤمنین علیه السلام برای ایشان مانند منزلت حضرت هارون برای موسی علیهما السلام است. «أنت مني بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي» (1).

یکی از جلوه های درک این روایت آشنایی با مقامات هارونیه در آیات و روایات است زیرا پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمودند هر اتفاقی که در قوم بنی اسرائیل افتاده باشد در امت اسلام نیز اتفاق خواهد افتاد این کلام عمیق هر انسان متفکر را به سمت تحقیق بیشتر در مورد قوم بنی اسرائیل میکشاند خصوصاً ارتباط موسی و هارون علیهما السلام (مانند، اخوت، وصایت، خلافت شرکت در رسالت ارتداد امت و ...) که در تبیین ابعاد و جایگاه این روایت بسیار موثر است

ص: 38

روز بیعت با امام زمان عجل الله تعالی فرجه

در این روز پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله برای امامت امیرالمؤمنین و تمامی امامان معصوم علیهم السلام حتی برای امام زمان عجل الله تعالی فرجه از مردم بیعت گرفته و در مورد امام زمان عجل الله تعالی فرجه با 18 فراز به صورت کامل توضیح دادند: «أَلَا إِنَّ خَاتِمَ الْأَيْمَةِ مِنَّا الْقَائِمُ الْمَهْدِيُّ...» (1) (بدانید آخرین امام از ما حضرت قائم مهدی است...) و به من امر شده که از طرف خدا بر امر امیرالمؤمنین و ائمه بعد از ایشان که مهدی از آنهاست، از شما بیعت بگیرم «فَأْمَرْتُ أَنْ أَخْذَ الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَ الصَّافِقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ مَا حِثُّ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْأَيْمَةِ مِنْ بَعْدِهِ الَّذِينَ هُمْ مِنِّي وَ مِنْهُ أَيْمَةٌ قَائِمَةٌ مِنْهُمْ الْمَهْدِيُّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ». (2)

و سزاوار است در این روز که با عنایت به امر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روز نمادین بیعت با امام زمان عجل الله تعالی فرجه است مردم باید در طول سال با دعای عهد و مآثرات دیگر بیعت خود را با امام زمان عجل الله تعالی فرجه را تجدید نمایند.

ص: 39

1- خطبه، غدیر احتجاج طبرسی ج 1 ص 63

2- خطبه غدیر احتجاج طبرسی ج 1 ص 65

روز نصب جانشینان انبیاء الهی (عید ادیان)

انبیاء علیهم السلام مأمور بودند که اوصیاء خود را در هجدهم ذی الحجّة نصب کنند و به آنان امر کنند که این روز را عید بگیرند امام صادق علیه السلام فرمودند مؤمنین 18 ذی الحجّه را عید بگیرند همانگونه که تمام انبیاء علیهم السلام وصی خود را در روز 18 ذی الحجّه نصب میکردند و به آنان وصیت میکردند که آنها نیز وصی خود را در این روز معرفی کنند و این روز را برای خود و امتشان روز عید قرار بدهند به صورت مثال:

* نصب شیث به عنوان خلیفه حضرت آدم علیهما السلام

* نصب حضرت هارون و یوشع بن نون به عنوان خلیفه حضرت موسی

* نصب شمعون الصفا به عنوان خلیفه حضرت عیسی علیهما السلام

* نصب آصف بن برخیا به عنوان خلیفه حضرت سلیمان علیهما السلام به این صورت 18 ذی الحجّه برای امت حضرت نوح ابراهیم موسی، عیسی سلیمان علیهم السلام عید است. (1)

پس این روز یک عید جهانی و متعلق به همه ادیان آسمانی است و سفارش شده در این روز بر پیامبر و اهلبیت ایشان علیهم السلام صلوات زیاد بفرستیم و بر دشمنانشان لعن بسیار کنیم.

ص: 40

اجرای عقد اخوت میان حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام

(مؤاخات)

در روز هجدهم ذی الحجّة پیامبر اکرم صلی الله علیه با امیرالمؤمنین علیه السلام عقد اخوت بستند که با توجه به این که در قرآن مؤاخات (برادری) را از مقامات هارونیه شمرده است (1) دلیل جداگانه ای بر خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه السلام است پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند: «أنت أخي في الدنيا و الآخرة» (2) و در جریان سقیفه پس از آن که به اجبار امیرالمؤمنین علیه السلام را به مسجد بردند و شمشیر را بالای سر او گرفتند و گفتند یا بیعت کن یا تو را میکشیم امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند در این صورت ابن عم و برادر پیامبر را کشته اید دومی گفت ابن عم را قبول داریم ولی برادری را انکار میکنیم که این خود دلیل بر معنای عظیم و تأثیر گذار اخوت در آن زمان دارد البته عقد اخوت را در دوازده ذی الحجّه هم ذکر کرده اند که دلیل بر تکرار آن میباشد

ص: 41

1- سوره قصص آیه 34

2- تفسیر قمی ج 2 ص 109

تشریح نماز عید غدیر توسط رسول اکرم صلی الله علیه و آله

نماز عید غدیر مانند نماز عید فطر و قربان در ظهر عید غدیر خوانده میشود البته به کیفیتی دیگر «فجرت السنة في هذا اليوم بعينه بصلاة ركعتين اقتداء برسول الله صلى الله عليه وآله في فعله»⁽¹⁾ این نماز بنا بر نظر بعضی از مراجع عظام مستحب است جماعت خوانده شود. امام صادق علیه السلام فرمود: «کسی که این نماز را بخواند ثواب صد هزار حج و صد هزار عمره را میبرد و هر حاجتی از خدا در خواست کند خداوند آن را برآورده مینماید و سزاوار است مومنین که نماز عید فطر و قربان را اهمیت میدهند به نماز عید غدیر اهمیتی بیشتر دهند.

شیخ عباس قمی در مفاتیح الجنان نقل کرده است که «دو رکعت نماز کند و به سجده رود و صد مرتبه شکر خدا کند و سپس سر از سجده بردارد و این دعا را بخواند ... سپس به سجده رود و در حال سجده صد مرتبه «الحمد لله» و صد مرتبه «شکرا لله» بگوید.⁽²⁾

ص: 42

1- المقنعة ص 204

2- مراجعه شود به مفاتیح الجنان

پیروزی حضرت موسی علیه السلام بر سحره

در این روز حضرت موسی علیه السلام بر سحره فرعون غلبه کرد. «وَفِي هَذَا الْيَوْمِ (الثامن عشر من ذی الحجۃ) فَلَجَّ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ مِنَ السَّحْرَةِ، وَأَخْرَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِرْعَوْنَ وَجُنُودَهُ مِنْ أَهْلِ الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ» (1).

زمانی که حضرت موسی علیه السلام برای هدایت فرعون و قومش و بنی اسرائیل مبعوث شد برای اثبات حقانیت خود علاوه بر ادله عقلیه از معجزات متفاوتی استفاده کردند مانند ید بیضاء عصا، استجاب دعا و غیره در اینجا فرعون او را متهم به ساحر بودن کرد و تمام ساحران زبردست زمان خود را جمع کرد تا حضرت موسی علیه السلام را شکست دهند. آنها جادوهای خود را به کار انداختند و حضرت موسی علیه السلام هم عصای خود را رها کرده تمام جادوهای آنها را بلعید و فرعون از ترس از هوش رفت و سحره متوجه شدند که عمل موسی علیه السلام سحر نیست بلکه معجزه ای الهی است و همه آنها به حضرت موسی و حضرت هارون علیهما السلام ایمان آوردند و فرعون آنها را تهدید به قتل کرد و آنان مقاومت کردند و در این راه به شهادت رسیدند (2).

ص: 43

1- العدد القویه تدفع المخاوف الیومیه ص 200 / و بحار الانوار ج 95 ص 194.

2- سوره اعراف آیات 113 تا 120 / سوره یونس آیه 80 / سوره طه آیات 63 تا 70 / سوره شعراء آیات 35 تا 46

آغاز حکومت ظاهری امیر المؤمنین علیه السلام پس از 25 سال خانه نشینی

پس از مرگ عثمان در 18 ذی حجه سال 35 هـ. ق مردم سراغ امامی که 25 سال خانه نشین بود آمدند و با امیرالمؤمنین علیه السلام بیعت کردند «و فی یوم السبت ثامن عشر من ذی الحجة سنة 35 من الهجرة بایعت الناس امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام من المهاجرین و الانصار و قوم من قریش و غیرهم فمنهم من أظهر الوفاق و هو مصر علی النفاق»⁽¹⁾ و این چنین امامت ظاهری و باطنی در ایشان جمع گشته و همه با اختیار در اطراف ایشان جمع شدند و این همزمانی برای اهل دقت نکات زیبایی در بردارد.

25 سال قبل عده ای از این افراد در غدیر با امیر المؤمنین علیه السلام بیعت کرده بودند ولی هنگامی که باید بر بیعت خود باقی می ماندند بیعت شکنی کردند و تمام مصائب قرون متوالی را به وجود آوردند و حتی بعد از 25 سال که با امیرالمؤمنین علیه السلام بیعت کردند، امثال طلحه و زبیر پیمان شکنی کردند و جنگهای متعدد راه انداختند و به جای اطاعت از امیرالمؤمنین علیه السلام نافرمانی کردند.

ص: 44

نجات کشتی حضرت نوح علیه السلام و توجه به حدیث سفینه

در برخی منابع آمده است که نجات کشتی حضرت نوح علیه السلام پس از طوفان سهمگین و نشستن بر روی کوه جودی در روز 18 دی الحجّه بوده است: «انما استرت علی الجودی یوم الثامن عشر من ذی الحجّه»⁽¹⁾ و در مورد این کشتی و تشابه آن با اهل بیت علیهم السلام احادیثی از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نقل شده که به «حدیث سفینه» مشهور است از جمله ایشان فرمودند: «انّ مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِي أُمَّتِي كَمَثَلِ سَفِينَةِ نُوحٍ فِي قَوْمِهِ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ»⁽²⁾ یعنی بیت من در امتم مانند کشتی حضرت نوح، هستند که هر کس به آن بپیوندد نجات یابد و هرکس تخلف کند غرق خواهد شد.

و در روایات و ادعیه نیز اهل بیت علیهم السلام کشتی نجات معرفی شده اند: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْفُلِّ الْجَارِيَةِ فِي اللَّجَجِ الْغَامِرَةِ يَا مَنْ مَنْ رَكِبَهَا وَ يَغْرُقُ مَنْ تَرَكَهَا الْمُتَقَدِّمُ لَهُمْ مَارِقٌ وَ الْمُتَأَخِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ وَ اللَّازِمُ لَهُمْ لَاحِقٌ»⁽³⁾ خدایا صلوات فرست بر محمد و آل محمد آنان که کشتی روان در اعماق دریاها هستند هرکس بر آن درآید از غرق ایمن است و هرکس ترک کند غرق و هلاک می شود هرکس بر آن ها مقدم شود از دین خارج شده و هرکس از آنان عقب افتد عملش باطل و نابود گردد و هرکس همراه آنان شود به آن ملحق خواهد شد.

ص: 45

1- علل الشرائع ج 1 ص 228

2- بصائر الدرجات، ج 1 ص 297 / و کتاب سلیم ج 1 ص 62

3- مفاتیح الجنان، اعمال ماه شعبان

نجات حضرت ابرهیم علیه السلام از آتش

در بعضی از گزارشات آمده است که حضرت ابرهیم خلیلی علیه السلام پس از مبارزه با بت پرستی و شکستن بتها با اهل زمان خود مناظره مهمی انجام داد و پس از محکوم شدن کافران آنها تصمیم گرفتند حضرت ابرهیم علیه السلام را با منجنیق در آتش بزرگی پرتاب کنند خداوند متعال آن آتش را برای حضرت ابرهیم علیه السلام خنک و ملایم طبق برخی نقل ها گلستان قرار داد.

این اتفاق در روز 18 ذی الحجۃ واقع شد «فیه (الیوم الثامن عشر من ذی الحجۃ) نجی الله تعالی ابرهیم من النار و جعلها بردا و سلاما کما نطق به القرآن»⁽¹⁾ در این روز حضرت ابرهیم علیه السلام و مؤمنین خوشحال و کافران ناراحت شدند.

آیه «الْیَوْمَ یُنَسِّ الذِّینَ کَفَرُوا مِنْ دِینِکُمْ»⁽²⁾ در زمان نوح علیه السلام با نجات کشتی و در زمان حضرت ابرهیم علیه السلام با نجات ایشان از آتش و در زمان موسی علیه السلام با غلبه بر ساحران و در زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با نصب امیرالمؤمنین علیه السلام که همه در 18 ذی الحجۃ واقع شده است مصداق پیدا کرده است. و البته امام باقر علیه السلام فرمودند: «الْیَوْمَ یُنَسِّ الذِّینَ کَفَرُوا یَوْمَ یَقُومَ الْقَائِمِ» یعنی روزی که کافران از شما مأیوس خواهند شد روز ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه است که این تفسیر اعظم آیه است.

ص: 46

1- بخارح 95 ص 194

2- تفسیر عیاشی ح 1 ص 292

آغاز زندگی مشترک حضرت زهرا و امیرالمؤمنین علیهما السلام

روز عقد حضرت زهرا و امیرالمؤمنین علیهما السلام مطابق بعضی از گزارشها در اول ذی الحجّه واقع شده است و هنگام تشریف فرمایی حضرت زهرا به منزل امیرالمؤمنین علیهما السلام در روز 19 ذی الحجّه گزارش شده است «یوم تزویجها و هو ... اول ذی الحجّه و وهی تسع عشر من ذی الحجّة»⁽¹⁾ در تفسیر «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ»⁽²⁾ امام صادق علیه السلام فرمودند: «علی و فاطمة بحران يلتقیان» و در روایتی دیگر می‌فرماید «فاطمة بحر النبوة».

در چنین روز مبارکی این دو دریای عظیم و پربرکت علم و تقوا و تقدس به هم پیوستند و هزاران ملک و ملائکه مقرب ایشان را همراهی کردند و سزاوار است محبان اهل بیت علیهم السلام جشنهای بی معصیت خود را در چنین روزی بگیرند.

میراث علمی حضرت زهرا سلام الله علیها از منابع مورد استناد اهل بیت علیهم السلام میباشد مانند: صحیفه فاطمیه، خطبه فدکیه در مسجد و...

ص: 47

1- بحار الانوار ج 97 ص 202

2- سوره الرحمن آیه 17

معجزه غدیر و نزول آیه سائل بعداب الواقع (هلاکت دشمن امیرالمؤمنین علیه السلام)

پس از مراسم بیعت گرفتن برای امیرالمؤمنین علیه السلام منافقین بر آشفته شدند، «فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ ثَلَاثَةِ وَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَجْلِسَهُ أَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي مَخْزُومٍ يُسَمَّى عُمَرَ بْنَ عُثَيْبَةَ وَفِي خَبَرٍ آخَرَ حَارِثَ بْنَ النُّعْمَانَ الْفِهْرِيِّ فَقَالَ...»⁽¹⁾ در این میان حارث بن نعمان فهري رهبری امیرالمؤمنین علیه السلام را نپذیرفت و با لحنی توهین آمیز به این انتخاب اعتراض کرد. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند این به امر خدا بوده نه من ولی حارث سر را به سوی آسمان بلند کرده و: گفت خدایا اگر محمد راست می گوید، سنگی بر من ببار و اگر دروغ می گوید عذابی بر او نازل کن. وقتی از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دور شد پرنده ای در آسمان ظاهر شد و سنگی را که همراه داشت بر سر او رها کرد که فرق سرش را سوراخ و از انتهای بدنش خارج شد و ابر سیاهی در آسمان برقی زد و بدن او را سوزاند و در این هنگام این آیات نازل شد: «سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَقَعِ * لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ»⁽²⁾ و این معجزه مانند معجزه اصحاب فیل بود⁽³⁾

ص: 48

1- بحار الأنوار ج 37 ص 166

2- سوره معارج آیات 1 و 2

3- جامع الأخبار (للشعيري)، ص: 12

روز صدور حدیث بساط (فرش پرنده)

در روز 21 ذی الحجة زمانی که پیامبر در مدینه بودند پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرشی را پهن کرده و امیرالمؤمنین علیه السلام، سلمان، ابوذر، عمار ابوبکر، عمر و ... بر روی آن قرار داده امیرالمؤمنین علیه السلام به فرش فرمان دادند که به سمت غار اصحاب کهف حرکت کند و فرش به پرواز در آمد و در کنار غار بر زمین نشست اصحاب کهف سلام کردند اما جوابی نشنیدند امیرالمؤمنین علیه السلام بر آنها سلام کردند اصحاب کهف با صدای فصیح جواب سلامشان را دادند و به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام اقرار کردند گفتند ما بجز پیامبر و وصی او علیهما السلام با کسی سخن نمیگوییم سپس با همان فرش به نزد پیامبر برگشتند و جریان را تعریف کردند (1) جبرئیل آمد و این آیه نازل شد یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ (2) و همه متوجه شدند که مراد از اولی الامر امیرالمؤمنین است و در روایات بسیار زیاد مطرح شده که مراد از اولی الامر امیرالمؤمنین علیه السلام و یازده فرزند معصوم اویند و این لقب خاص اهل بیت علیهم السلام است.

ص: 49

1- الأصول السنة عشر ص 128

2- سوره مبارکه نساء، آیه 59

در گزارش حدیث بساط آمده است که آیه «أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» (1) نازل شد پس نزول این آیه هم در 21 ذی الحجة میباشد

در روایات وارد شده است که این آیه مخصوص اهل بیت علیهم السلام است. «و هو خاص لنا» (2) و فرمودند «ایانا عنی خاصة». (3)

از امام صادق علیه السلام سؤال شد مراد از آیه اولی الامر چیست؟ فرمودند «اولی الفقه و العلم» بعد سؤال: کردند آیا عام است؟ (یعنی هر صاحب فقه و علمی را شامل میشود؟) فرمودند نه بلکه مخصوص ما اهل بیت است. (4)

و امام رضا علیه السلام اولی الامر را مشخص کردند از امیرالمؤمنین سپس امام حسن و امام حسین تا حضرت مهدی علیهم السلام (5)

و در ادامه آیه میفرماید «اگر در مورد چیزی در امور (مانند امامت، رهبری احکام و...) اختلاف کردید آن را به خدا و رسول او ارجاع دهید اگر ایمان به خدا و روز قیامت دارید.

ص: 50

1- سوره نساء آیه 59

2- تفسیر فرات کوفی ص 660

3- کوفی . کافی ج 1 ص 276 و ج 2 ص 7

4- تفسیر فرات کوفی ص 601

5- کافی ج 2 ص 21

مصونیت پیامبر صلی الله علیه و آله در توطئه هرشا

14 نفر از منافقین قبل از غدیر به دنبال شکست و عدم انجام غدیر بودند و در این راه توطئه های متعددی کردند اما موفق نشدند ولی باز هم از توطئه دست برداشتند و در 22 ذی الحجة هنگام بازگشت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به مدینه قصد ترور رسول خدا صلی الله علیه و آله را داشته اند که با آمدن جبرئیل و خبر دادن به ایشان این توطئه خنثی شد (1) و بدین گونه صدق کلام پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در خطبه غدیر که فرمودند: «لَعَلَّمِي بَقَلَّةِ الْمُتَّقِينَ وَ كَثْرَةِ الْمُنَافِقِينَ» و صدق آیه «وَاللَّهُ يَعَصِيكَ مِنْ النَّاسِ» (2) ظاهر شد این افراد را حذیفه و عمار دیدند و آنان را منافق شناس نامیدند و هر کسی را که حذیفه در نماز میّت او شرکت نمی کرد می فهمیدند که جزء منافقان است.

ص: 51

-1

2- واقعه هرشا در اولین شب حرکت پیامبر از غدیر اتفاق افتاد و چون پیامبر عصر روز 21 حرکت کردند پس واقعه هرشا در روز 22 ذی الحجة بوده است. تفسیر قمی ح 1 ص 174

صدور توقع شریف امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف به شیخ مفید (رحمه الله)

در روز پنج شنبه 23 ذی الحجة نامه امام زمان عجل الله تعالی فرجه به شیخ مفید (رحمه الله) صادر شد که در آن فرمودند: «وَلَوْ أَنَّ أَشَدَّ يَاعِنَا وَفَقَّهَهُمُ اللَّهُ لِبَطَاعَتِهِ - عَلَى اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ عَلَيْهِمْ تَأَخَّرَ عَنْهُمْ الْيَمَنُ بِلِقَائِنَا وَ لَتَعْجَلَتْ لَهُمُ السَّعَادَةُ بِمَشَاهِدَتِنَا عَلَى حَقِّ الْمَعْرِفَةِ وَ صَدَقَهَا مِنْهُمْ بِنَا ، فَمَا يَحْبِسُنَا عَنْهُمْ إِلَّا مَا يَتَّصِلُ بِنَا مِمَّا نَكْرَهُهُ وَ لَا نُؤْثِرُهُ مِنْهُمْ»⁽¹⁾.

و اگر شیعیان ما (که خداوند آنها را بر طاعتش موفق کند) در وفا به عهدی که بر آنهاست قلوبشان متحد، بود، شرافت ملاقات ما برای آنها به تأخیر نمی افتاد و سعادت مشاهده راستین ما با معرفت حقیقی برای ایشان جلو می افتاد و چیزی شیعیان ما را از ما دور نکرده مگر آنچه از آنها به ما میرسد و ما از آن کراهت داریم و از آنها توقع نداریم.

ص: 52

عید بزرگ مباحله

امام رضا علیه السلام بزرگترین فضیلت قرآنی امیرالمؤمنین علیه السلام را آیه مباحله معرفی کردند (1) جریان از این قرار بود که در پی نامه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به پادشاهان مناطق اطراف و دعوت آنها به اسلام از سوی پادشاه بحران گروهی به مدینه آمدند که بعد از دیدن حق باز هم ایمان نیاوردند امر الهی صادر شد تا مباحله صورت گیرد (یعنی دو طرف در یک مکان دعا کنند و دعای هر کس مستجاب شد دلیل بر حقانیت اوست) اما مسیحیان نجران هنگامی که در 24 ذی الحجّه برای مباحله آمدند علائم عذاب را دیدند بعضی از آنها ایمان آورده و بعضی دیگر حاضر به پرداخت جزیه شدند و این چنین حقانیت پیامبر و امیرالمؤمنین و حضرت فاطمه و امام حسن و امام حسین علیهم السلام همگان ثابت شد.

از نکات این جریان نفس بودن امیرالمؤمنین برای پیامبر علیهما السلام است و نکته دیگر این که در آن زمان ابراهیم پسر پیامبر زنده بودند ولی پیامبر ایشان را برای مباحله همراه خود نبردند.

ص: 53

نزول آیه تطهیر در جریان مباحله

آیه تطهیر «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»⁽¹⁾ چندین بار نازل شده است یکی از موارد مهم نزول آن بعد از مباحله و در جریان حدیث کساء است مطابق این آیه اهل بیت علیهم السلام از هر، جهل، پلیدی و نقصی تکوینا بری و پاکند و پلیدی از آنها دفع شده نه رفع و بزرگترین دلیل بر عصمت آنها میباشد و این آیه علاوه بر عصمت امامت و، رهبری همسان بودن با قرآن و... را برای اهل بیت علیهم السلام اثبات میکند و به نص پیامبر همسران پیامبر از این آیه خارج هستند⁽²⁾

ص: 54

1- سوره احزاب آیه 33

2- غرر الخبار و درر الآثار ص 298

نزول آیه ولایت و خاتم بخشی امیر المؤمنین علیه السلام

روزی عبد الله بن سلام در خانه ی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آله به ایشان عرضه داشت ای پیامبر خدا برای ما جانشین خود را معرفی کن. در این هنگام جبرئیل آیه ولایت «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ» (1) را بر پیامبر نازل کرد و پیامبر برای دیگران تلاوت نمودند به امر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله همه به مسجد رفتند تا شخص مورد نظر این آیه را پیدا کنند در حین رسیدن به مسجد دیدند فقیری آرام و خوشحال در حال بیرون آمدن از مسجد است. از او پرسیدند از کجا می آیی و چرا خوشحالی؟ گفت ساعتی قبل وارد مسجد شدم و از مردم درخواست کمک کردم اما هیچ کس به من اعتنایی نکرد به آسمان رو کردم و گفتم خدایا من از این مردم کمک خواستم و کسی جوابم را نداد در حین حرکت از کنار جوانی که در رکوع بود رد شدم و او دستش را به سوی من آورد و به من فهماند که انگشتر قیمتیش را بیرون آورم و من نیز همان کار را کردم. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تکبیر گفتند مردم نیز تکبیر گویان به سوی آن جوان حرکت کردند او هنوز در حال نماز بود پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تا او را دیدند اشک در چشمان مبارکشان حلقه زد آری او امیر المؤمنین علی علیه السلام است که به امر الهی همه ولایت و سرپرستی دارد (2).

ص: 55

1- سوره مائده، آیه 55

2- تفسیر فرات کوفی ص 128

صدور حدیث شریف کساء در جریان مباحله

این حدیث در جریانات مختلف تکرار شده است که یکی از آنها در مباحله است.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله دو طرف کساء را گرفته و بر روی پنج تن انداخته آنگاه به خداوند عرض کردند «هم اهل بیته و خاصته و از خداوند پاکی آنان را طلب کرد و خداوند فرمود که تمام عالم را به خاطر آنان آفریده است. (1)

در این حدیث حضرت زهرا سلام الله علیها بدون واسطه جبرئیل سخن خدا را نقل میکنند و خداوند وقتی از پنج تن نام میبرد محور معرفت را حضرت زهرا سلام الله علیها قرار میدهد (جبرئیل سؤال می کند آنان چه کسانی هستند؟ خداوند می فرماید: «هم فاطمة و أبوها بعلها و بنوها») یعنی آنها فاطمه و پدر فاطمه و شوهر فاطمه و فرزندان فاطمه هستند) و در پایان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: هرگاه در مجلسی تعدادی از شیعیان جمع شوند و حدیث کساء را بخوانند، خداوند دعای اهل مجلس را مستجاب، کرده هم و غم آنها را بر طرف می کند و گناهان آنان با دعای ملائکه بخشیده میشود.

ص: 56

نزول سوره هل اتي در شأن پنج تن آل عبا عليهم السلام

اميرالمؤمنين حضرت فاطمه امام حسن و امام حسين عليهم السلام پس از سه روز روزه گرفتن و بخشیدن طعام خود به يتيم و مسكين و اسير در شب 25 ذی الحجة سوره مبارکه هل اتي در شأن آنان نازل شد.

در سوره هل اتي که با بخشیدن چند طعام اين همه آيات نازل شد نکاتی قابل تأمل است

1. اهميت اطعام مخصوصا در ايام غديره که ميفرمايد «وَ يَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ» و ميفرمايد «أَنْتُمْ نَظْعَمُكُمْ لِرُؤْفَةِ اللَّهِ» و سزاوار است مردم با اطعام دادن در اين، روزها ايام غديره را احياء کنند.

2. اطعام کردن بايد «على حبه» باشد يعنى از منشأ محبت سرچشمه به خاطر دوست داشتن خدا و دوست داشتن آل الله اطعام بدهيم.

3. برای اطعام دادن از مردم انتظار تشکر و جزاء نداشته باشيم «لَا تُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَ لَا شُكْرًا».

4. اطعام برای وجه الله باشد يعنى غايت آن وجه الله باشد که در ذيل آيه «وَ يَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ» تفسير شده که مراد از وجه الله اهل بيت عليهم السلام هستند

اقامه اولین نماز جمعه توسط امیر المؤمنین علیه السلام

پس از شهادت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله به مدت 25 سال مردم بجز چند مناظره، محدود خطبه ای از ایشان نشنیدند

برای همین اولین جمعه پس از بیعت ظاهری که پای منبر ایشان نشستند بر ایشان بسیار زیبا خاطره انگیز و به یاد ماندنی شد و در تاریخ روز 25 ذی الحجّه سال 35 هجری به عنوان اولین نماز جمعه امیر المؤمنین علیه السلام ثبت گردید (1) در این سال شرکت نکردن امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگها و عدم ایراد خطبه و... دارای پیامهای بسیار مهم برای آیندگان بود.

ص: 58

ميلاد امام موسى بن جعفر عليهما السلام

«وُلِدَ بِالْأَبْوَاءِ، بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ، فِي شَهْرِ ذِي الْحِجَّةِ سَنَةَ مِائَةٍ وَسَبْعَةٍ وَعِشْرِينَ مِنَ الْهِجْرَةِ»⁽¹⁾ امام كاظم عليه السلام در ماه ذی الحجّة سال 127 هجری در سرزمینی به نام ابواء که ما بین مکه و مدینه بود متولد شدند.

شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام در هفتم ماه صفر در مآثورات متعدد آمده است و البته در بعضی از منابع نیز میلاد امام کاظم علیه السلام در هفت صفر روایت شده که اولاً میلاد امام کاظم علیه السلام در دهه آخر ذی الحجّه اعتبار بیشتری دارد و ثانیاً مرسوم در عتبات و حتی حرم امام کاظم علیه السلام این است که هفت صفر را عزا میگیرند ثالثاً اگر در یک روز در یک خانواده دو حادثه صورت گیرد مثلاً فرزندی از آن خانواده به سختی کشته شود و در آن روز نیز فرزندی به دنیا آمده باشد عرفاً کسی به آن خانواده تبریک نمیگوید بلکه بخاطر مصیبت وارده تسلیت گفته و تبریک گفتن بخاطر میلاد را خلاف ادب می شمارد پس سزاوار است 7 صفر را به عزاداری پردازیم رابعاً محرم و صفر عزای امام حسن و امام حسین علیهما السلام است و حرمت آن باید نگه داشته شود و باید میلاد امام کاظم علیه السلام را در ذی الحجّه جشن بگیرند.

ص: 59

فتح خیبر توسط امیر المؤمنین علیه السلام

چون وقوع جنگ را در ذی الحجّة دانسته اند و اعطاء فدک به حضرت زهرا علیها السلام در چهاردهم این ماه بوده در نتیجه احتمال داده میشود که دو یا سه روز قبل از آن فتح خیبر صورت گرفته است. که در این، جنگ روز اول پرچم به ابوبکر داده شد و فرار کرد. در روز دوم پرچم به عمر داده شد که قبل از رسیدن به میدان جنگ ترسیده بود و دیگران را هم میترسانید و فرار کرد «فَأَخَذَ أَبُو بَكْرٍ رَايَةَ الْمُهَاجِرِينَ فَقَاتَلَ بِهَا ثُمَّ رَجَعَ مُنْهَزًا ثُمَّ أَخَذَهَا عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ مِنَ الْغَدِ فَرَجَعَ مُنْهَزًا مَا يُجِبُّ النَّاسَ وَيُجِبُّونَهُ»، در اینجا پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «لَأُعْطِينَ الرَّايَةَ غَدًا رَجُلًا كَرَارًا غَيْرُ فَرَارٍ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَرْجِعُ حَتَّى يَفْتَحَ اللَّهُ عَلَى يَدِهِ» (1)، فردا پرچم را به مردی خواهم داد که خدا و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله را دوست دارد و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز او را دوست دارند و او کرار (حمله کننده) است و فرار کننده نیست «امام باقر علیه السلام فرمودند امیر المؤمنین علیه السلام به باب خیبر که رسی ند آن درب بسته بود، پس آن را از جا کنده و بر پشت خود حمل نمودند و...» (2).

ص: 60

1- اعلام الوری باعلام الهدی ص 99

2- اعلام الوری ، علام الهدی ص 100

بازگشت جعفر برادر امیرالمؤمنین علیهما السلام از حبشه و تشریح نماز جعفر طیار

در روایات است که حضرت جعفر بن ابی طالب برادر گرامی امیرالمؤمنین علیه السلام در روز فتح خیبر بازگشت. پیامبر صلی الله علیه آله و امیرالمؤمنین علیه السلام از آمدن ایشان شاد شدند و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله صلاة تسبیح (نماز جعفر طیار) را به ایشان هدیه دادند. (1)

«وَذَلِكَ لِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَى نَبِيِّ خَيْبَرَ... فَعَلَّمَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ التَّسْبِيحِ». (2)

ص: 61

1- زاد المعاد و مفتاح الجنان ص 321

2- فتح الابواب بين ذوى الالباب ص 276

ميلاد ابراهيم پسر رسول الله صلى الله عليه وآله در سال هشتم ذی الحجّة

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از ماریه قبطیه صاحب فرزند پسر بنام ابراهیم شدند «و ابراهیم کان ابن رسول الله صلی الله علیه و آله من ماریه القبطیة و ولد علیه السلام بالمدينة فی ذی الحجّة سنة ثمان» (1).

وجود ابراهیم پسر رسول خدا صلی الله علیه و آله در سالهای آخر عمر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مطالب مهمی را به اثبات میرساند .

1. رَجَمَ بعضی از زنان پیامبر قابلیت دریافت ذریه پاک پیامبر را نداشته است و گاهی پیامبر به بعضی که به حضرت خدیجه سلام الله علیها رشک می بردند می فرمودند خداوند از خدیجه به من فرزند عطا کرده ولی رَجَم تو را عقیم قرار داده است

2. در جریان، مباحله ابرهیم بدنیا آمده بود و با این که خداوند فرمودند: «نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَکُمْ» یعنی ما پسران خود را می آوریم شما هم فرزندان خود را ولی به امر، خداوند پیامبر ابراهیم و مادرش و بقیه همسران خود را نیاورد و بدین صورت فضیلت امام حسن و امام حسین و حضرت زهرا سلام علیهم را بر همگان روشن کرد.

3. وارد شده که در زمانی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ابراهیم و امام حسین علیهما السلام را روی زانوی خود داشتند و جبرئیل از طرف خداوند سؤال کرد که یکی از این دو نفر از دنیا خواهند رفت شما کدام را انتخاب میکنید؟ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند با رفتن ابراهیم من نارحت میشوم و با رفتن، حسین زهرا غمگین خواهد شد و زنده بودن امام حسین علیه السلام را انتخاب کرد

ص: 62

نزول آیات در غدیر

در ایام، غدیر آیات زیادی نازل شده است که این نزول یا برای بار اول بوده یا تکرار نزول داشته است به گونه ای که بعضی از پژوهشگران تا 300 آیه را ذکر کرده اند که 200 آیه در متن واقعه غدیر نازل شده است و 100 آیه به صراحت یا با کنایه تفسیر به آن واقع شده است

در خطبه غدیر نیز بیش از 50 آیه به طور کامل بیان شده است و جزواتی جداگانه در مورد آیات غدیر به رشته تحریر در آمده است و بسیار مناسب است در ماه مبارک رمضان این آیات محور انتقال معارف قرار گیرد و خطبا در ایام غدیریه با آیات قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام جدایی ناپذیری این دورا به نحو مطلوب ترسیم کنند.

در پایان پای درس یکی از سوره های نازل شده در این ایام مینشینیم:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا *

در آخرین روز ایام تشریق خداوند این سوره را نازل کرد و پیامبر

اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند پیام این سوره نزدیک بودن روز ملاقات من با خداست «فَلَمَّا كَانَ آخِرُ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ الشَّرِيقِ أَنْزَلَ: اللَّهُ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نُعِيْتُ إِلَيَّ نَفْسِي... أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ، قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا التَّقْلَانِ قَالَ كِتَابُ اللَّهِ وَعِترتي أَهْلُ بَيْتِي، فَإِنَّهُ قَدْ تَبَّانِي اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ - أَنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ كِاصْبَعِي هَاتَيْنِ، وَجَمَعَ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ وَلا أَقُولُ كَهَاتَيْنِ - وَجَمَعَ سَبَابَتَيْهِ وَالْوُسْطَى، فَتَفَضَّلَ هَذِهِ عَلَيَّ هَذِهِ»⁽¹⁾ سپس فرمودند: همه در مسجد خیف جهت صلاة جامعه جمع شوند و مردم اجتماع کردند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بعد از حمد الهی و... فرمودند

ای مردم من از بین شما میروم و دو گوهر گرانبها بین شما باقی می می گذارم سؤال کردند: آنها کدامند؟ فرمود کتاب خدا و اهل بیت خود که خدای لطیف و آگاه به من خبر داد که آنها از هم جدا نمیشوند تا در حوض به من برگردند مانند دو انگشت سبابه نه مانند انگشت وسط و سبابه که یکی بر دیگری فضیلت داده شود.

و امام رضا علیه السلام فرمودند اولین سوره ای که نازل شده «اقرء بسم ربك» بود و آخرین سوره «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ» بود «قال الرضا عليه السلام سمعت ابي يحدث عن ابيه: إنَّ اول سورة نزلت «إِقرء بسم ربك» و آخر السورة نزلت «إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ»⁽²⁾

ص: 64

1- تفسیر قمی ج 1 ص 173

2- عیون اخبار الرضا علیه السلام ج 2 ص 6 / مصباح المجتهد ج 1 ص 318

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارك امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

